

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallitus

PL 472, 40101 Jyväskylä

Hallituksen puheenjohtaja Tom Nevanpää, tom.nevanpaa@gradia.fi, tom.nevanpaa@jyvaskyla.fi
info@gradia.fi

Oikaisuvaatimus hallituksen päätöksistä 24.11.2022, hallitus 126–130 §

1. Oikaisuvaatimuksen kohteena olevat päätökset ja oikaisuvaatimuksen esittäjän vaatimukset

Oikaisuvaatimus kohdistuu Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian (jäljempänä ”Gradia” tai ”kuntayhtymä”) hallituksen 24.11.2022 tekemiin päätöksiin. Päätöksissä päätettiin kuntayhtymän yhteistoimintaneuvottelutuloksen vahvistamisesta ja siihen perustuvista muista toimenpiteistä (hallitus 126–130 §, 24.11.2022).

Hallituksen kokouksen 24.11.2022 pöytäkirja päätöksineen on julkaistu kuntayhtymän verkkosivuilla 1.12.2022. Se katsotaan kuntalain (410/2015) 140 §:n 3 momentin nojalla saadun tiedoksi seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa, eli 8.12.2022.

Oikaisuvaatimuksen esittäjä vaatii, että päätökset kumotaan ja niiden perusteena olleet yhteistoimintaneuvottelut käydään uudelleen, lain mukaisesti.

Oikaisuvaatimuksen esittäjä vaatii, että hallitus asettaa päätösten täytäntöönpanokiellon (kuntalain 143 §). Todettakoon, että oikaisuvaatimus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Koska hallituksen päätökset koskevat yhtä muutospäätöstä, jäljempänä esitetyt vaatimukset ja niiden perustelut koskevat pääsääntöisesti kaikkia päätöksiä, ellei erikseen toisin todeta.

2. Yhteistoimintaneuvottelutuloksen vahvistamisen päätöksen oikaisuvaatimuskelpoisuus

Kuntayhtymän yhteistoimintamenettelyn pöytäkirjan 14.11.2022 (6. neuvottelu) kohdassa 7. Neuvotteluiden päättäminen (s. 6) todetaan seuraavaa:

Kuntayhtymän hallitus käsittelee neuvotteluita ja niiden perusteella tehtäviä toimenpiteitä 24.11.2022 kokouksessa. Hallituksen päätös yhteistoimintaneuvotteluiden tuloksesta ei ole oikaisuvaatimuskelpoinen.

Hallituksen kokouksen 24.11.2022 pöytäkirjan liitteenä olevassa oikaisuvaatimuksessa todetaan seuraavaa:

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

H 122, 123, 124, 125, 126, 133, 134

Tulkinta oikaisuvaatimuskelpoisuudesta on virheellinen, koska hallituksen päätös 126 § yhteistoimintaneuvottelutuloksen vahvistamisesta on oikaisuvaatimuskelpoinen. Suomen perustuslain (731/1999, jäljempänä ”perustuslaki”) 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua.

Hallituksen päätös 126 § ei koske kuntalain 136 §:ssä tarkoitettua vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, koska Gradian hallitus on nimenomaan tehnyt lopullisena pidettävän päätöksen yhteistoimintaneuvottelutuloksen vahvistamisesta. Kuntayhtymän hallituksen päätöksillä on käytännössä sitouduttu irtisanomisiin, tulosalueiden lakkauttamisiin, toimintayksikköjen määrän vähentämiseen ja oppilaitoksen lakkauttamiseen. Lopullinen ratkaisu eri vaihtoehtojen välillä on neuvottelutuloksen hyväksymisen myötä tehty. Hallitus ei valmistellut asiaa valtuuston tai jonkin muun toimielimen päätettäväksi. Hallitus ei myöskään millään tavoin pannut täytäntöön jonkin toisen toimielimen jo tekemää päätöstä yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksen vahvistamisesta. Siten kyse ei ole ainoastaan päätöstä edeltävästä valmistelusta tai sen jälkeen tehtävästä täytäntöönpanosta.

Kuntayhtymän hallituksen päätökseen kirjattu oikaisuvaatimuskielto on perustuslain ja kuntalain vastainen. Sillä on perusteettomasti rajoitettu hallinnon laillisuuden valvontaa ja kuntayhtymän jäsenkuntien sekä niiden jäsenten oikeuksia.

3. Hyvän hallinnon periaatteiden ja viranomaisten velvollisuuksien laiminlyönti

Kuntayhtymän on päätöksenteossaan noudatettava hyvän hallinnon periaatteita ja muita viranomaisille asetettuja velvollisuuksia.

Ensinnäkin perustuslain 2 §:n 3 momentin nojalla julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tämän lainalaisuusperiaatteen ja hallinnon lakisidonnaisuuden mukaisesti kuntayhtymän päätösten on perustuttava lakiin ja niissä on noudatettava lakia. Hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluvat myös julkisen vallan käytön suhteellisuus sekä julkisuusperiaate, joita kuntayhtymän hallituksen on noudatettava tehdessään päätöksiä. Lisäksi viranomaisen on viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä ”julkisuuslaki”) 20 §:n 1 momentin nojalla edistettävä toimintansa avoimuutta.

Edelleen lain soveltamisessa ja tulkinnassa on noudatettava perusoikeusmyönteistä lain tulkintaa. Kuntayhtymän on siis tulkittava laissa säädettyjä velvollisuuksiaan siten, että perusoikeudet voivat mahdollisimman pitkälti toteutua.

Kuntayhtymä on päätöksenteossaan laiminlyönyt noudattaa hyvän hallinnon periaatteita ja muita viranomaisen velvollisuuksiaan. Kuntayhtymän hallituksen päätökset ovat jäljempänä tarkemmin selvitetysti lain sekä suhteellisuus-, julkisuus- ja avoimuusperiaatteen vastaisia. Sen vuoksi päätökset on kumottava.

Todettakoon, että päätöksiä valmistelleet ja päätökset tehneet virkamiehet ovat vastuussa päätöksensä lainmukaisuudesta. Perustuslain 118 §:n 1 momentin nojalla virkamies vastaa virkatoimiensa lainmukaisuudesta. Edelleen kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003, jäljempänä ”viranhaltijalaki”) 17 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

4. Selvittämisvelvollisuuden laiminlyönti

4.1. Selvittämisvelvollisuuden sisältö

Hallintolain (434/2003) 31 §:n 1 momentissa säädetään viranomaisen selvittämisvelvollisuudesta. Sen mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Tämän oikaisuvaatimuksen kohteena olevia hallituksen päätöksiä tehtäessä asiaa ei riittävästi ja asianmukaisesti selvitetty lain edellyttämällä tavalla. Viranomaisen huolellisuusvelvollisuus korostuu, kun kyse on esimerkiksi kansalaisten toimeentuloon vaikuttavasta päätöksestä, kuten tulosalueen lakkauttamisesta ja irtisanomisista.

Asian ratkaisemiseksi tarpeellisia tietoja ja selvityksiä ei ole hankittu. Pöytäkirjan liiteaineistossa perusteet ovat puutteellisia, ristiriitaisia ja vailla tosiasia-perustaa. Siten hallituksen olisi pitänyt edellyttää päätöksenteon pohjaksi lisää ja tarkempia selvityksiä.

Todettakoon, ettei hallituksen selvittämisvelvollisuuteen vaikuta se, onko selvittämisvelvollisuuden piirissä olevia tietoja tuotu aiemmin esiin esimerkiksi yhteistoimintaneuvotteluissa vai ei. Yhteistoimintaneuvotteluissa kysymyksiä lähestytään työ- tai virkasuhteista käsin, ja hallituksella on muiden esittämistä tiedoista riippumaton velvollisuus selvittää asia riittävästi ennen päätöksentekoa.

4.2. Irtisanomisperusteiden selvittäminen

Hallituksen olisi tullut lainmukaisen päätöksenteon tueksi selvittää tarkemmin erityisesti yhteistoimintaneuvottelujen tuloksen mukaisten irtisanomisten perusteiden lainmukaisuus. Kuntayhtymällä on korostunut velvollisuus toimia henkilöstöä koskevissa päätöksissä varovaisesti, sillä perustuslain 18 §:n 2 momentin nojalla julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä. Työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 3 §:n ja viranhaltijalain 37 §:n mukainen taloudellinen ja tuotannollinen irtisanomisperuste edellyttävät, että tarjolla oleva työ tai viranhaltijan tehtävät ovat vähentyneet olennaisesti ja pysyvästi. Työn tai tehtävien vähentymisen on siten oltava jo tapahtunutta, eikä vuosien aikajänteellä ennustettuja muutoksia voida pitää irtisanomisen perusteena. Työn tai tehtävien vähentymisen on oltava tosiasiallista.

Hallituksen päätösten perusteina olevissa tiedoissa ei ole lainkaan arvioitu myöskään työn tai tehtävien vähentymisen olennaisuutta ja pysyvyyttä. Nämä seikat ovat irtisanomisen ehdottomia edellytyksiä, eikä niitä voi sivuuttaa. Hallituksen olisi pitänyt selvittää niiden olemassaoloa. Hallitus ei saa päättää lain vastaisista irtisanomisista.

4.3. Taloudellisten vaikutusten selvittäminen

Päätösten perusteena olevat tiedot ovat selvässä ristiriidassa kuntayhtymän vuoden 2021 tilinpäätöksen tietojen kanssa. Tilinpäätöksessä todetaan seuraavaa:

Kuntayhtymän kertynyt ylijäämä vuoden 2021 lopussa on 33,70 milj. euroa, josta taloussuunnitelmakaudelta 2022–2024 kertyvä alijäämä voidaan kattaa. Vuoden 2024 lopussa kertynyttä ylijäämää arvioidaan olevan 26,00 milj. euroa. Näin ollen kuntayhtymällä ei ole kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaista alijäämän kattamisvelvoitetta.

Hallituksen päätösten perusteena olevan pöytäkirjan liitteessä 1 on esitetty merkittävästi muuttuneita ennusteita kuntayhtymän alijäämästä (s. 1). Siten tämän viimeisimmän tilinpäätöksen valossa kuntayhtymän taloudellinen tilanne on merkittävästi erilainen kuin

hallituksen päätösten perusteena olevissa tiedoissa. Näiden välisten ristiriitaisuuksien tarkempi selvittäminen kuuluu hallituksen selvityselvöllisyyden piiriin. Velvollisuus on laiminlyöty.

Riittävästi selvittämättä ovat jääneet myös 10 miljoonan euron sopeuttamisen toteutustavat kokonaisuutena. Henkilömenosäästöjen laskelmassa ei ole otettu huomioon mahdollisten vuoden 2023 aika toteutettavien ulkoistusten osuutta. Osan toimenpiteistä esitetään jäävän vuoden 2023 aikana tehtävien selvitysten varaan ja niistä päättämiseen. Selvittämättä on jäänyt, minkä suuruista menosäästöä niillä tavoitellaan. Lisäksi hallituksen päätöksenteon perusteena olleista selvityksistä ei ilmene laskelmia siitä, miten menosäästöjen kokonaissummiin on päädytty ja miten menosäästöt kohdentuvat kuntayhtymän tulosalueisiin ja niiden toimintayksiköihin. Laskelmien oikeellisuutta ja kuntayhtymän tulosalueiden keskinäistä osuutta ei päätöksenteon perustaksi saatujen tietojen valossa voitu arvioida eikä näin ollen myöskään neuvottelutuloksen menosäästöjen kohdentumisen tasapainoisuutta kuntayhtymän sisällä.

Riittävästi ei ole selvitetty myöskään eri toimintojen siirtymistä sekä sen talousvaikutuksia. Esitetyistä monenlaisista synergiaeduista ei ole esitetty lainkaan laskelmia, vaan ainoastaan kokonaissäästösumma. Laskelmia ei ole esitetty myöskään tulosaluejohtajan viran, rehtorin viran lakkauttamisen ja virkasuhteen päättämisen sekä kahden uuden apulaisrehtorin viran perustamisen kustannusvaikutuksista. Voitaneen olettaa, että näiden virkojen palkkakustannukset ovat merkittävät. Kuntayhtymän talousarviossa vuodelle 2023 on todettu, että ”[k]one- ja laitekannassa ei päästä tavoiteltuihin säästöihin, mikä vaikeuttaa talouden tasapainottamista” (s. 8). Myöskään näitä kalustojen myyntiin liittyviä taloudellisia riskejä ei ole selvitetty riittävästi. Lisäksi Jämsässä laboratorio- ja mittausalan koulutuksen keskeyttämisen vaikutuksia alan osalta käynnissä olevien toimintojen uudistamistöiden kustannuksiin ei ole selvitetty.

Lisäksi tosiasiaperusteina on esitetty seikkoja, jotka saattavat realisoitua vain mahdollisesti ja vasta pitkän ajan kuluttua tulevaisuudessa. Perusteissa on viitattu esimerkiksi yleiseen julkisen talouden kiristymiseen sekä ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin mahdolliseen uudistamiseen. Perusteissa on vedottu myös merkittävästä inflaatiosta annettuihin ennusteisiin vuoteen 2025 saakka, mille ei voida antaa merkitystä päätöksenteossa, jonka täytyy perustua tosiasioihin eikä kuntayhtymän riittämättömästi perusteltuihin ennusteisiin valtakunnallisen ja globaalien talouden kehityksestä. Hallituksen päätöksen 126 § liitteessä nro 1 (Neuvotteluesitys 26.9.2022) toimenpiteitä perustellaan muun muassa vuosille 2023–2025 ennustetulla 5 % inflaatiolla (s. 1), jota ei ole kyseisessä asiakirjassa tai vuoden 2023 talousarviossa perusteltu. Esimerkiksi talousarviossa 2023 on viitattu Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen (Etla) ennusteeseen 19.9.2022, jonka mukaan vuonna 2023 inflaatio olisi 4 %. Hallituksen päätöksenteon perusteena

olevissa asiakirjoissa ei ole selvitetty sitä, millä perusteilla kuntayhtymän ennuste poikkeaa Etlan ennusteesta vuoden 2023 osalta ja millä perusteella inflaatio on 5 % vuosina 2024–2025.

4.4. Koulutuksen järjestämiseen kohdistuvien vaikutusten selvittäminen

Kuntayhtymän hallituksen selvitykset koulutuksen järjestämiseen kohdistuvista vaikutuksista ovat olleet puutteellisia. Hallitus ei ole riittävästi selvittänyt, voidaanko lainsäädännön vaatimuksia jäljelle jäävälle koulutukselle noudattaa.

Kuntayhtymällä on velvollisuus noudattaa koulutuksen järjestämisessä muun muassa ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia (531/2017, jäljempänä ”ammattikoululaki”). Ammattikoululain 28 §:n 2 momentin nojalla tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluja edellyttää, että koulutuksen järjestäjällä on tehtävän toteuttamiseksi tarvittava osaaminen ja riittävä yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa sekä taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset haetun tehtävän mukaisten tutkintojen ja koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Ammattikoululain 118 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Ammattikoululain 126 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee arvioida järjestämiään tutkintoja, koulutusta ja muuta toimintaa sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta. Koulutuksen järjestäjä vastaa järjestämiensä tutkintojen, koulutuksen ja muun toiminnan laadusta ja laadunhallinnan jatkuvasta parantamisesta.

Kuntayhtymän hallitus ei ole päätöksenteossaan riittävästi selvittänyt sitä, millaisia vaikutuksia toimenpiteillä on koulutuksen laatuun. Ammattikoululaki edellyttää edellä esitetystä taloudellisia ja toiminnallisia edellytyksiä koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen, riittävää määrää opetushenkilökuntaa ja vastuuta laadusta sekä sen hallinnan jatkuvasta parantamisesta. Toisin sanoen hallitus ei ole selvittänyt, toimiiko se ammattikoululain vastaisesti tehdessään kyseiset päätökset.

Kuntayhtymän talousarviossa vuodelle 2023 on esitetty Gradian Ammatillisen koulutuksen riskien osalta riskinä muun muassa seuraavaa (s. 8):

”Merkittävin Gradian ammatillisen koulutuksen toimintaa uhkaava riski liittyy yhteistoimintaprosessin jälkihoitoon ja uuden oppilaitos-tulosalueen käynnistymiseen. Riski on sekä toiminnallinen että taloudellinen. Haasteena on, että yt-prosessin jälkihoidossa ei onnistuta ja toiminta lamaantuu ainakin hetkellisesti. Vaikutus voi näkyä opiskelijan saamassa ohjauksen ja opetuksen määrässä sekä laadussa. Haasteena on, että uusi

oppilaitos-tulosalue ei kykene toiminnassaan löytämään riittävän nopeasti tavoiteltuja synergiaetuja ja kustannussäästöjä. Pienentyvää henkilöstöresurssia ei osata kohdentaa oikein, jolloin opintotarjonta voi supistua ja opiskelijan saama opetuksen määrä ja laatu heikentyä.”

Riski erittäin haitallisista vaikutuksista koulutuksen järjestämiseen on lyhyesti viitaten tuotu esiin myös yhteistoimintaneuvotteluissa. Yhteistoimintaneuvotteluiden pöytäkirjan 14.11.2022 kohdassa 7 (s. 6) todetaan seuraavaa:

”Kun työnantaja päätyy henkilöstön vähentämiseen, työnantajan esitykseen sisältyy riski, että opiskelijoiden saama opetus vähenee ja opettajien työ määrä kasvaa huomattavasti. Opiskelijoille tulee järjestää ammatillisessa koulutuksessa vähintään 12 tuntia opetusta tai ohjausta osaamispistettä kohti. Lukiokoulutuksessa tulee huolehtia riittävästä kurssitarjonnasta ja valinnaisista opinnoista. Henkilöstön edustajat pitävät ehdottoman tärkeänä, että koulutustarjonta turvataan riittävällä laajuudella ja volyyymilla Jyväskylässä, Jämsässä ja Laukaan Lievestuoreella. Tällä vastataan opiskelijoiden ja alueen työelämän tarpeisiin. Kokonaistarjonnasta poistuvien osaamisalojen ja tutkin-tojen osalta on riski, ettei Keski-Suomessa ole kouluttamisen mahdollisuuksia opiskelijoilla näihin tehtäviin.”

Kyseisen yhteistoimintaneuvotteluiden pöytäkirjan kohdassa 5 (s. 4–5) ”Yhteenveto säästöjen aiheuttamista henkilöstövaikutuksista” on ainoastaan numeerisesti taulukkomuodossa esitetty vaikutukset henkilöstöön eri poistumaluokkiin jaoteltuna.

Vaikka koulutuksen heikkenemisen riski on nostettu esiin, kyseistä riskiä ei ole kuitenkaan lainkaan selvitetty hallituksen päätöksentekoon. Päätöksenteossa ei ole selvitetty, mitä vaikutuksia toimenpiteillä on koulutuksen järjestämisen muutosten kautta esimerkiksi opetuksen laatuun ja henkilöstön riittävyyteen. Riskin toteutuminen käytännössä merkitsee järjestämislupaan perustuvan koulutustehtävävelvoitteen täyttymisen vakavaa vaarantumista.

4.5. Vaihtoehtoisten toimintatapojen selvittäminen

Päätöksentekoa varten ei ole lainkaan selvitetty sitä, voitaisiinko tavoitteita saavuttaa esimerkiksi henkilöstön lomautuksilla. Lomautusten vaihtoehto on olennainen selvitettävä seikka, sillä se on irtisanomisia kevyempi keino.

Myös laskelmat vaihtoehtoisista toimintatavoista ovat jääneet selvittämättä. Jämsän kaupunginhallituksen iltakoulussa 24.10.2022 puheista kävi ilmi, että erilaisia laskelmia vaihtoehtoisia tulevaisuuksia varten olisi tehty. Laskelmia ei kuitenkaan kyseisessä tilaisuudessa esitetty tai toimitettu hallituksen kokouksen aineistoksi. Jämsän kaupungillekaan omistajakuntana ei ole edelleenkään annettu ko. laskelmia.

Päätöksenteon perustaksi ei ole selvitetty sitä, voitaisiinko esimerkiksi tulosalueiden väitettyjen kalliiden päällekkäisten investointien ja hankintojen seuraukset välttää muulla tavoin. Kuntayhtymän hallintosäännön 14 ja 19 § mahdollistavat kuntayhtymän johtajan ja kuntayhtymän talous- ja hallintojohtajan tulosalueiden rajat ylittävän kehityksen, jonka avulla esitettyihin ongelmiin voitaisiin puuttua.

4.6. Sopimusrikkomuksen selvittäminen

4.6.1. Sopimusrikkomuksesta selvittämisvelvollisuuden kohteena

Kuntayhtymän hallituksen on päätöksenteossaan otettava huomioon kaikki olennaiset vaikutukset, joita päätöksestä voi seurata kuntayhtymälle. Hallitus ei ole kuitenkaan lainkaan selvittänyt jäljempänä esitetyistä perussopimukseen ja järjestämissopimukseen kohdistuvista sopimusrikkomuksesta aiheutuvia seurauksia tai ottanut niitä millään tavoin huomioon päätöksiä tehtäessä. Seurausten lisäksi selvittämättä ovat jääneet kuntayhtymän mahdollisuudet noudattaa sopimuksia. Esimerkiksi mahdollisuuksia siirtää matkailualan koulutusta Jämsässä kokonaan tai merkittävien osin toteutettavaksi ei ole lainkaan selvitetty.

Hallitus on myös tältä osin laiminlyönyt selvitysvelvollisuutensa, joten päätökset on kumottava.

4.6.2. Perussopimus

Kuntayhtymän perussopimuksen kohdan 3 § mukaan:

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntiensa puolesta ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaista koulutusta sekä siihen liittyvää kehittämistä, tutkimusta ja palvelua.

Koulutuksen tehtävänä on vastata osaltaan maakunnallisesta ja seudullisesta kehittämisestä.

Kuntayhtymän hallituksen päätöksen 128 § liitteen nro 7 sekä yhteistoimintaneuvotteluiden pöytäkirjan 31.10.2022 liitteen 2 (Gradian ammatillinen koulutus - esitettävät

toimenpiteet) mukaan Jämsässä järjestettävät laboratorioalan sekä ravintola- ja matkailualan koulutukset päättyvät nykyisten opiskelijoiden valmistuttua. Laboratorioalan sekä ravintola- ja matkailualan koulutusten päättyminen on perussopimuksessa kuntayhtymälle määriteltyjen tehtävien vastaista, koska se ei vastaa Jämsän alueen kehittämistä ja sen tarpeita. Tähän liittyviä perusteita, jotka ilmenevät Jämsän matkailun johdoryhmän (liite 1), Jämsän nuorisovaltuuston (liite 2) sekä Jämsän elinvoimaneuvottelukunnan (liite 3) lausunnoista, ei ole tarkoituksenmukaista toistaa tässä, vaan niihin tyydytään ainoastaan viittaamaan. Jämsän kaupunki on toimittanut lausunnot kuntayhtymän hallituksen käyttöön ennen päätöksentekoa.

Laboratoriokoulutuksen osalta todettakoon, että Jämsän seudun kehittämistarpeet edellyttävät kyseisen koulutuksen järjestämistä myös jatkossa. Jämsän oppilaitos on tehnyt pitkään koulutusalan sisällöllistä kehittämistyötä ja suhdetyötä valtakunnallisesti työnantajien kanssa.

Oppilaitoksen systemaattisten toimenpiteiden johdosta oppilaitos on saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä 18.10.2022 laboratorio- ja mittaustekniikan ammattitutkintoluvat (liite 4). Kuntayhtymä on lupia hakiessaan katsonut, että koulutus vastaa työelämän tarpeisiin, eläköitymisen kiihtymisen ongelmaan sekä tarpeeseen laajentaa osaamista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päätöksessään todennut, että laboratorio- ja mittausalan ammattitutkinnon järjestämiselle on alueellista koulutustarvetta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on katsonut, että kyseisen ammattitutkinnon järjestämisluvan myöntäminen on tarpeellista ottaen huomioon alueellinen osaamistarve ja nykyinen koulutuksen tarjonta. Koulutuksen järjestäjän ensisijaisella toiminta-alueella ei kenelläkään muulla koulutuksen järjestäjällä ole kyseessä olevaa tutkintoa, joten opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan tutkinnon myöntäminen oli perusteltua koulutustarpeeseen vastaamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on todennut, että hakemuksessa esitetyn tutkinnon koulutustarpeeseen ei voida vastata hakijan ensisijaisen toiminta-alueen nykyisillä järjestämisluvilla. Uuden laboratorio- ja mittausalan ammattitutkinnon järjestämisluvan myöntämisen katsottiin siksi olevan tarkoituksenmukaista.

Oppilaitos on arvioinut, että ammattitutkinto-opiskelijoita olisi elokuussa 2023 arviolta 15–20. Koulutusosalalla on valtakunnallista merkittävyyttä.

Koulutuksella on tarve vastata niin alueella toimivien työnantajien kuin kaikkia koskevan ympäristön tavoitteisiin. Kehittämistarpeet sitoutuvat tiiviisti valtakunnallisesti ja globaalisti seurattuihin tavoitteisiin vihreästä siirtymästä ja tuotekehityksestä. Jämsän kaupungin alueella toimiva Kaipola Green Port Oy neuvottelee tällä hetkellä useiden yritysten kanssa sijoittumisesta tehdasalueelle. Yritykset, joiden kanssa asiasta neuvo-

tellaan, edustavat bio- ja kiertotalouden alaa. Yksi ratkaisevista kysymyksistä sijoittumisen näkökulmasta on osaavan työvoiman saatavuus alueella. Opiskelu sitouttaa opiskelijoita muun muassa työssäoppimisjaksojen aikana. Jos koulutusala lakkautetaan, painopiste työvoimatarpeeseen vastaamisesta siirtyy aiempaa enemmän maakunnan ulkopuolelle.

Esimerkiksi Tikka-hankkeessa tullaan selvittämään suljetun paperitehtaan hyödynnettävyys vihreän siirtymän TKI-konseptien testaamiseen, pilotointiin ja demonstrointiin. Selvityksen jälkeen TKI-konsepteja on tarkoitus myös toteuttaa, mikä edellyttää osaa- van työvoiman saatavuutta alueella.

Jämsän Hallissa toimiva Patria tulee rekrytoimaan lähivuosien aikana F-35-projektiin ja muuhun toimintaansa yli 100 ammattiosaajaa. Tarvittava osaaminen on laaja-alaista, ja työnantaja järjestää tarvittavaa täydennyskoulutusta. Patria on neuvotellut Gradia Jämsän kanssa osajien kouluttamisesta Patrian työvoimatarpeisiin. Sopiva peruskou- lutus Patrian tehtäviin voi olla mittaustekniikan ammattitutkinto.

Kemian teollisuuteen (entsyymien valmistukseen) erikoistunut globaalin IFF-konsernin tytäryhtiön Genencor International Oy:n tuotantolaitos työllistää 80 henkilöä Jämsän- koskella. Konsernilla on hyvät kasvunäkymät. Yritys on investoimassa alueelle, ja kas- vua tavoitellaan tuotannon sekä henkilöstön suhteen. Genencor International Oy:n työn- tekijöistä moni on pitkäaikaisia, ja tulevat eläköitymiset edellyttävät korvaavan työvoi- man palkkaamista. Yhteistyö Gradia Jämsän laboratorioalan kanssa on laajaa kattaen muun muassa opinnäytetyöt, harjoittelut, kesäsijaisuudet ja määräaikaiset työsuhteet. Genencor International Oy tulee tarvitsemaan myös jatkossa tiivistä yhteistyötä labora- torioalan koulutuksenjärjestäjään.

Jämsässä on tällä hetkellä käynnissä kyseiselle koulutukselle toimitilojen uudistamis- työt koulutusalan tarpeisiin vastaamiseksi. Oikaisuvaatimuksen esittäjän käsityksen mukaan muutostyöt on käynnistetty loppukeväällä 2022, ja ne ovat loppusuoralla. Hal- lituksen päätösten seurauksena oletettavasti työt keskeytyvät tai tältä osin on olemassa muita suunnitelmia, jotka eivät käy päätöksestä ilmi. Laitteiden hankinnat on saadun tiedon mukaan jo jäädytetty. Muutostöistä johtuen koulutuslalla on tänä syksynä 30 perustutkinto-opiskelijaa. Tavanomainen määrä on ollut noin 40. Kaikki opiskelijat ovat aikuisikäisiä, valtaosa opiskelijoista otetaan omaehtoiseen haun kautta, ja opiske- lijaksi hakeutuminen tapahtuu laajalta alueelta.

Myös matkailukoulutusalan osalta todettakoon, että Jämsän seudun kehittämistarpeet edellyttävät matkailualan koulutuksen järjestämistä tulevaisuudessakin. Jämsän kau- pungin alueella toimii eteläisen Suomen merkittävin matkailukeskus, jonka toiminta on

ympärivuotista ja kansainvälistä. Tilastokeskuksen mukaan Jämsän seudulla matkailutulo oli vuonna 2019 noin 45 miljoonaa euroa ja välillisesti noin 55 miljoonaa euroa. Tilastopalvelu Rudolfin / Visit Finlandin tietojen nojalla Jämsän matkailun ohjelmapalveluiden osuus liikevaihdosta (21,1 %) on merkittävä verrattuna Suomen mediaaniin (7,6 %). Himos-Jämsän yöpymiset muodostivat viime vuonna 41 % osuuden Jyväskylän ja Jämsän yhteenlasketusta rekisteröityneistä yöpymisistä. Todellisuudessa yöpymisten osuus on Jämsän seudulla arviolta noin 50 % kaikista yöpymistä johtuen vahvasta mökkimajoituksesta, joka ei ole tilastoinnin piirissä. Visitorin matkailutilastojen mukaan tammi-syyskuussa 2022 Jyväskylän rekisteröityjen majoitusten määrä oli 371 000, kun taas Himos-Jämsän vastaava luku oli 235 000.

Himos-Jämsän matkailun kasvu edellyttää tulevina vuosina osaavaa työvoimaa. Kehittyvä matkailukoulutus tarjoaa työvoimapotentiaalia ja monipuolista osaamista ja on olennaista alueen rakennemuutoksessa. Esimerkiksi Gradian luontoliikuntaohjaajakoulutus on tukenut alan työvoiman saantia. Koulutuksen osalta tulee ottaa huomioon laaja aluetalouden kuva tällä hetkellä ja pitkällä tähtäimellä sekä kehittää koulutusta yritysten ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Ei ole kannattavaa lakkauttaa koronapandemiasta nousevaa koulutuksen alaa matkailupaikkakunnalla. Se heikentäisi kyseisen alan koulutuksen kiinnostavuutta, työssäoppimista ja kehitystä.

Jämsän kaupunkia on kohdannut äkillinen rakennemuutos syksyllä 2020. Rakennemuutoksen hillintään ja hoitamiseen liittyvässä työssä koulutusmahdollisuuksilla ja koulutuksen saatavuudella on erityisen keskeinen rooli, joka on laajasti tunnustettu myös ministeriöiden keskuudessa. Jämsän kaupunki on saanut ja sille on kohdennettu merkittävää rahoitusta niin uudistuvan teollisuuden kuin matkailuelinkeinojenkin rahoittamiseen. Gradian koulutusleikkaukset syövät pohjaa myös ministeriöiden ja alueellisten toimijoiden työltä sekä aluetaloudelta rakennemuutoksen hallinnassa.

4.6.3. Järjestämissopimus

Yhdistyneiden kuntayhtymien ja jäsenkuntien välillä on 18.6.2008 allekirjoitettu järjestämissopimus (jäljempänä ”järjestämissopimus”). Sopimusten sitovuuden periaate tarkoittaa sitä, että sopimus sitoo sen tehneitä osapuolia sellaisena kuin osapuolet keskenään ovat sopineet. Kuntayhtymä toimii järjestämissopimuksen vastaisesti, jos hallituksen päätökset pidetään voimassa.

Järjestämissopimuksen kohdan 5 (s. 3) mukaan:

Jämsän seudun koulutus järjestetään Jämsän ammattiopisto-nimisessä oppilaitoksessa joka sisältää Jämsän seudun koulutuskeskuksen nimellä

tunnetun ja sen pohjalta kehittyvän kokonaisuuden. Jämsän ammattiopisto muodostaa yhdistetyn Jyväskylän koulutuskuntayhtymän hallinnossa ja talouden pidossa oman tulosalueen.

Järjestämissopimuksen nojalla siis Jämsän seudun koulutus järjestetään Jämsän ammattiopisto -nimisessä oppilaitoksessa ja Jämsän ammattiopisto muodostaa oman tulosalueen. Jos Jämsän seudun koulutusta ei enää järjestetä Jämsän ammattiopisto -nimisessä oppilaitoksessa ja/tai tulosalue lakkautetaan, kyse on järjestämissopimuksen rikkomisesta.

Järjestämissopimuksen kohdan 6 (s. 3) mukaan:

Ammattiopistojen välisessä työnjaossa otetaan huomioon seutukuntien koulutukselliset ja elinkeinoelämän vahvuudet ja kehittämistarpeet. Mikäli toiminnan volyymit tai sisällöt muuttuvat opetuksen kansallisen ohjauksen johdosta, yhdistetty Jyväskylän koulutuskuntayhtymä kohdentaa muutoksista johtuvat toimenpiteet molemmille ammattiopistoille yhdenvertaisin periaattein ja ottaa huomioon ammattiopistoille asetetut tavoitteet.

Järjestämissopimuksen vastaisesti seutukuntien koulutuksellisia ja elinkeinoelämän vahvuuksia ja koulutustarpeita tai ammattiopistoille asetettuja tavoitteita ei ole riittävästi otettu huomioon päätöksenteossa, koska nämä vahvuudet, koulutustarpeet ja tavoitteet puoltavat vahvasti muun sisältöisiä päätöksiä. Edellä on selvitetty Jämsän alueen kehittämistarpeita. Koska näitä seikkoja ei oteta riittävästi huomioon, kyse on järjestämissopimuksen rikkomisesta.

Päätöksiä on perusteltu muun muassa opetuksen kansallisilla muutoksilla (esim. ammattikoulujen rahoituksen muutokset). Edellä todetusti päätöksenteon taustalla olevista selvityksistä, joihin hallituksen jäsenet pystyivät asianmukaisesti perehtymään, ei ilmene laskelmia siitä, miten toimenpiteet kohdentuvat eri tulosalueisiin. Siten hallitus ei ole voinut arvioida toimenpiteiden kohdentumista yhdenvertaisin periaattein molemmille ammattiopistoille järjestämissopimuksen mukaisesti. Jos haitalliset seuraukset kohdistuvat merkittävästi Jämsälle, järjestämissopimusta rikotaan.

Järjestämissopimuksessa ei ole sovittu mitään sopimuksen muuttamisesta, joten sopimuksen yksipuolista muuttamista ei voida perustella millään sopimuksen ehdolla. Sopimuksen voimassaoloa ei ole esimerkiksi sidottu kunta- ja palvelurakennemuutosten annettun lain (169/2007) säädösten voimassaoloon tai ammattiopiston rahoitukseen. Sopimuksen sitovuutta tai voimassaoloa ei muuta se, että sopimus on syntynyt

kyseisen lainsäädännön seurauksena tai että sopimuksessa viitataan kyseiseen lainsäädäntöön.

Sopimuksen muuttamiseen sovelletaan yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita, joiden mukaan sopimuksen yksipuolinen muuttaminen ei ole sallittua. Kuntayhtymä on siis velvollinen noudattamaan sopimusta sellaisena kuin se on osapuolten välillä sovittu.

4.7. Hallituksen jäsenten tosiasiallinen mahdollisuus tutustua selvityksiin

Asiassa tehtyjä selvityksiä ei voida ottaa päätöksenteossa huomioon siltä osin kuin hallituksen jäsenet eivät ehtineet niihin tutustua. Kuntayhtymän 17.11.2022 lähettämän kokouskutsun mukaisesti yhteistoimintaneuvottelujen neuvotteluasiakirjat annettiin kuntayhtymän hallituksen jäsenten saataville vain puoli tuntia ennen hallituksen kokouksen alkamista. Asiakirjoja oli kuntayhtymän henkilöstöpäällikkö Maarit Kylmälahdelta 22.11.2022 saadun sähköpostiviestin mukaan jopa kaksi mapillista. Myös yhteistoimintaneuvottelujen julkiset pöytäkirjat on toimitettu vasta, kun Jämsän kaupunki on niitä erikseen pyytänyt, ja vain noin vuorokauden ennen hallituksen kokousta (pöytäkirjat toimitettiin 23.11.2022 klo 14.08 ja hallituksen kokous alkoi 24.11.2022 klo 15.10).

Siten hallituksen jäsenillä ei ole voinut olla mahdollisuutta perehtyä asiakirjoihin asianmukaisesti ennen päätöksen tekoa. Selvitys menettää kaiken merkityksensä päätöksenteossa, jos siihen ei käytännössä voida perehtyä.

Kuntayhtymän hallintosäännön 127 §:n mukaan kokouskutsu ja sen mukana esityslista liitteineen lähetetään jäsenille ja muille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai velvollisuus, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu, vähintään viisi päivää ennen kokousta. Neuvotteluasiakirjat olisi siis pitänyt lähettää jo hallituksen kokouksen esityslistan mukana.

4.8. Selvittämisvelvollisuuden laiminlyönnin seuraukset

Hallituksen päätösten taustalla olevien selvitysten edellä esitettyjen, ilmeisten puutteellisuuden johdosta hallituksen olisi tullut selvittämisvelvollisuutensa nojalla selvittää asiaa paremmin ennen päätösten tekemistä. Selvitysvelvollisuuden laiminlyönnin johdosta hallitus on toiminut lainvastaisesti ja sen tekemät päätökset on kumottava.

5. Selvityksen perusteeton salaaminen

Hallintoasian käsittelyssä noudatetaan julkisuusperiaatetta. Asiakirjajulkisuus on hyvän hallinnon tae, joka on lailla turvattu. Asiakirjajulkisuudella on olennaisia yhtymäkohtia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteuttamiseen, jotka jäävät toteutumatta,

mikäli päätösvalmistelussa asiakirjat salataan tai jätetään antamatta ilman laissa säädettyä perustetta.

Kuntayhtymän hallituksen kokouksen esityslistalla todetaan yhteistoimintaneuvottelujen neuvottelumateriaaleista, että ne ovat julkisia vasta hallituksen tekemän päätöksen jälkeen (s. 6–9). Päätöksenteon perusteeksi tarkoitetut neuvotteluasiakirjat on pidetty salaisina lain vastaisesti. Pelkkä neuvotteluesitys päätöksenteon perustaksi ei riitä, vaan neuvottelujen materiaaliset sisällöt ja lopputulokset olisi pitänyt toimittaa hallituksen kokouksen esityslistan mukana, jotta päätöksentekijöillä olisi ollut tosiasialliset mahdollisuudet perehtyä ehdotuksen taustoihin. Päätöksentekijöiden tiedossa ei ole ollut esimerkiksi se, onko neuvottelutulos ollut yksimielinen vai erimielinen. Asiakirjoista on tehty viralliset tietopyynnöt 21.11.2022 ja 22.11.2022.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007, jäljempänä ”yhteistoimintalaki”) 17 §:n mukaan yhteistoimintamenettelyssä käsiteltävien ja sen johdosta laadittujen asiakirjojen julkisuudesta sekä yhteistoimintamenettelyyn osallistuvien työnantajan edustajan, työntekijän ja henkilöstön edustajan vaitiolovelvollisuudesta on voimassa, mitä julkisuuslaissa säädetään. Julkisuuslain 6 §:n 1 momentin 2 ja 6 kohtien nojalla muun muassa esitys, ehdotus, aloite ja ilmoitus liiteasiakirjoihin sekä pöytäkirja tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu. Kyseistä 2 kohtaa sovelletaan yhteistoimintaneuvotteluja koskevaan työnantajan neuvotteluesitykseen. Kyseistä 6 kohtaa taas sovelletaan yhteistoimintaneuvottelujen pöytäkirjaan liitteineen. Neuvottelutuloksen yksitai erimielisyys ei vaikuta sen julkisuuteen. Siten yhteistoimintaneuvottelujen kaikki neuvotteluasiakirjat ovat tulleet sitä mukaa julkisiksi, kun kukin neuvottelu on päättynyt ja sen pöytäkirja on allekirjoitettu.

Vaikka kuntayhtymä olisi tulkinnut neuvotteluasiakirjat virheellisesti salassa pidettäviksi, sen olisi pitänyt antaa niistä tieto hallituksen jäsenille. Kuntalain 83 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisina ja jotka julkisuuslain 6 ja 7 §:n mukaan eivät ole vielä julkisia, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Säännös varmistaa luottamushenkilön oikeuden saada toimensa hoitamisessa tarpeelliset tiedot, jotta päätösharkinta voidaan tehdä luotettavasti. Koska myös kuntayhtymään sovelletaan kuntalain 64 §:n nojalla luottamushenkilöitä koskevia säännöksiä, kuntayhtymän hallituksen jäsenet ovat kuntalain 69 §:n nojalla luottamushenkilöitä. Neuvotteluasiakirjat olivat tarpeellisia hallituksen päätöstä tehtäessä. Siten hallituksen jäsenillä olisi ollut oikeus saada tietoonsa neuvotteluasiakirjat, vaikka ne eivät olisi vielä olleet julkisia.

Vaikka kuntayhtymä olisi virheellisesti tulkinnut, että neuvotteluasiakirjat eivät olisi olleet vielä julkisia, kuntayhtymän olisi pitänyt antaa tieto asiakirjoista julkisuuslain 9

§:n 2 momentin nojalla. Sen mukaan tiedon antaminen asiakirjasta, joka 6 ja 7 §:n mukaan ei ole vielä julkinen, on viranomaisen harkinnassa. Harkinnassa on otettava huomioon, mitä 17 §:ssä säädetään. Julkisuuslain 17 §:n 1 momentin mukaan viranomainen on tämän lain mukaisia päätöksiä tehdessään ja muutoinkin tehtäviään hoitaessaan velvollinen huolehtimaan siitä, että tietojen saamista viranomaisen toiminnasta ei lain 1 ja 3 § huomioon ottaen rajoiteta ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta eikä enempää kuin suojattavan edun vuoksi on tarpeellista ja että tiedon pyytäjiä kohdellaan tasapuolisesti. Julkisuuslain 3 §:n mukaan tässä laissa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

Julkisuuslain tavoitteet ja asianmukaiselle päätöksenteolle asetetut vaatimukset eivät täyty, jos päätöksenteon kannalta olennaisia tietoja pidetään salassa. Viimeistään julkisuuslain 9 §:n nojalla asiaa harkiten kuntayhtymän olisi pitänyt todeta, että neuvotteluasiakirjoista olisi voitu antaa tieto. Kuntayhtymän hallintosäännön 127 §:n mukaisesti neuvotteluasiakirjat olisi voitu toimittaa jo esityslistan mukana ja esityslistan liitteisiin olisi voitu tehdä merkintä salassapidosta.

Asiakirjat olisi siis pitänyt toimittaa vähintään hallituksen jäsenille, mutta näin ei toimittu, ja sen sijaan asiakirjoja täytyi vielä erikseen pyytää. Ilman pyyntöä päätöksentekijät eivät edes päätöksenteon jälkeen saa tietoonsa asiakirjoja.

Kuntalain 29 §:ssä edellytetään kunnan tiedottavan toiminnastaan (mukaan lukien suunnitelmat, asioiden käsittely, tehdyt päätökset ja osallistuminen). Tietoja on annettava myös yleisessä tietoverkossa. Kuntayhtymä ei kuitenkaan ole tämän oikaisuvaatimuksen allekirjoittamispäivään mennessä julkaissut yhteistoimintaneuvottelujen pöytäkirjoja kunnan jäsenten saataville hallituksen päätösten oheisaineistona.

Hallituksen päätöksenteossa ei ole noudatettu julkisuussäännöksiä, joten hallitus on toiminut lain vastaisesti. Edellä kuvatuilla ja tällä perusteella hallituksen päätökset on kumottava.

6. Perusteluvollisuuden laiminlyönti

Viranomaisilla on lain mukaan velvollisuus perustella päätöksensä (hallintolaki 45 §). Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Perusteluissa ei luonnollisesti saa esittää väärää

tai harhaanjohtavaa tietoa tai jättää kertomatta päätöksen kannalta olennaista tietoa. Perusteluvollisuus korostuu tilanteissa, joissa julkisen vallan käytön päätöksellä on vaikutuksia yksilöiden etuihin tai oikeuksiin.

Kuntayhtymän hallituksen tekemillä päätöksillä on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kuntayhtymän henkilöstön sekä opiskelijoiden oikeuksiin. Henkilöstön osalta kyse on perustuslainkin suojaamasta oikeudesta työhön sekä toimeentulosta. Siten päätösten perusteluilla on erityinen merkitys, ja kuntayhtymällä on velvollisuus perustella päätöksensä huolellisesti.

Koska kuntayhtymän hallitus ei ole päätöksenteossa edellä selvitetysti riittävästi selvittänyt päätöksen perusteena olevia tosiasioita ja seikkoja, näitä tietoja ei ole myöskään riittävästi tuotu esiin päätösten perusteluissa. Lisäksi hallituksen päätöksessä 128 § on harhaanjohtavasti kerrottu yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyn muun muassa ”palvelujen ulkoistamista”. Yhteistoimintaneuvottelujen 7.11.2022 pöytäkirjasta ilmenevästi kuntayhtymä on kuitenkin kieltäytynyt tekemästä kiinteistöpalveluiden osalta vaihtoehtolaskelmia ulkoistuksesta (kohta 3, s. 2). Siten hallituksen päätöksestä saa harhaanjohtavan kuvan neuvotteluiden sisällöstä. Edelleen hallituksen päätöksessä on jätetty kertomatta, että yhteistoimintaneuvottelut ovat päättyneet erimielisinä, mikä on olennainen tieto päätöksenteon kannalta.

Edellä esitetysti kuntayhtymän hallitus on laiminlyönyt perusteluvollisuutensa, minkä johdosta päätökset on kumottava lain vastaisina.

7. Työ- ja elinkeinoelämäyhteistyön sekä asianmukaisen koulutuksen velvollisuuden laiminlyönti

Ammattikoululain 2 §:n 1 momentin mukaan laissa tarkoitettujen tutkintojen ja koulutuksen tarkoituksena on kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta, kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin, edistää työllisyyttä, antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua. Ammattikoululain 4 §:n mukaan tutkinnoissa, koulutuksessa ja niiden järjestämisessä tulee ottaa huomioon työ- ja elinkeinoelämän tarpeet. Lain esitöiden mukaan säännöksellä tuetaan sitä, että tutkinnot ja koulutus vastaisivat työelämän osaamistarpeisiin ja että koulutus järjestettäisiin opiskelijoille ja työelämälle parhaiten soveltuvalla tavalla (HE 39/2017, s. 179). Ammattikoululain 124 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjien tulee tehdä yhteistyötä alueen työ- ja elinkeinoelämän, muiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien, lukiokoulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja perusopetuksen järjestäjien sekä nuorisotyötä tekevien julkisten tahojen ja yksityisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Ammattikoululain 125 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee ennakoida toiminta-alueensa osaamistarpeita ottaen

huomioon toiminta-alueen työvoimatarve ja väestökehitys. Osaamistarpeiden ennakointia on tehtävä määrällisesti ja laadullisesti (HE 39/2017, s. 293).

Koulutuksen järjestämistä koskevassa hallituksen päätöksenteossa ei ole vastattu työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin, otettu huomioon niitä, tehty yhteistyötä alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa eikä ennakoitu toiminta-alueen osaamistarpeita ottaen huomioon työvoimatarve ja väestökehitys.

Edellä sopimusrikkomusasian yhteydessä selvitetysti Jämsän seudun työ- ja elinkeinoelämän tarpeet edellyttävät, että koulutusten järjestämistä jatketaan alueella. Päätös perusteluineen ei vastaa alueella tosiasiallisesti vallitsevia olosuhteita tai tarpeita, ja on siten sisällöllisesti väärä.

Koulutuksen järjestämisen toteuttamista ei ole harkittu yhteistyössä Jämsän alueella toimivien yritysten kanssa. Päätöksenteossa ei ole myöskään esitetty ennakointia Jämsän seudun osaamistarpeista huomioon ottaen seudun työvoimatarve, jota on selvitetty edellä sopimusrikkomusasian yhteydessä.

Koska ammattikoululaissa säädettyjä yhteistyön velvollisuuksia ei edellä todetusti ole noudatettu, hallitus on päätöksenteossaan toiminut lain vastaisesti. Päätökset on siten kumottava.

Edellä selvitysvelvollisuuden laiminlyönnin yhteydessä esitetysti ammattikoululaki edellyttää myös koulutuksen asianmukaista järjestämistä riittäväillä henkilöstöresursseilla. Samassa yhteydessä edellä selvitetysti hallituksen päätösten kattamat toimenpiteet luovat merkittävän riskin siitä, ettei koulutusta voida enää järjestää asianmukaisesti. Sen vuoksi päätökset ovat lain vastaisia myös tältä osin, ja ne on kumottava.

8. Suhteellisuusperiaatteen noudattamatta jättäminen

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Tämän suhteellisuusperiaatteen nojalla viranomaisen on toteutettava sellaisia toimia, joilla saavutetaan tavoiteltu vaikutus, eikä sitä laajempiin toimiin saa ryhtyä. Vahvistaessaan yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksen ja muut toimenpiteet, kuten tulosalueen tai toimintayksikön lakkauttamisen tai muun merkittävän uudelleenorganisoinnin, hallitus toteuttaa toimia, joista aiheutuu suhteettoman merkittävää haittaa suhteessa niillä tavoiteltuun hyötyyn.

Suhteellisuusperiaatteen nojalla kuntayhtymän tulee vasta viimesijaisena keinona esimerkiksi irtisanoa työntekijöitä ja lakkauttaa tulosalue tai toimintayksikkö, koska ne aiheuttavat erittäin raskaita seurauksia. Sitä ennen kuntayhtymän tulisi harkita kevyempänä, mutta silti merkittävänä keinona ainakin tilapäisiä henkilöstömenosäästöjä, kuten

lomautusten mahdollisuutta. Hallituksen päätösten perusteena olevissa tiedoissa kyseistä vaihtoehtoa ei ole edes harkittu. Kuntayhtymän velvollisuuksien kannalta merkitystä ei ole sillä, ovatko työntekijöiden edustajat tuoneet lomautuksia vaihtoehtona esiin.

Edellä selvitetysti selvittämättä on jäänyt 10 miljoonan euron sopeuttamisen kokonaisu sisältö. Tästä johtuen päätöksentekijät eivät ole voineet arvioida yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksen oikeasuhtaisuutta suhteessa muihin mahdollisiin toimenpiteisiin ja asetettuihin tavoitteisiin.

Edellä esitetyillä perusteilla hallitus on toiminut suhteellisuusperiaatteen vastaisesti, ja päätökset on kumottava.

9. Lain mukaisen yhteistoimintamenettelyn noudattamatta jättäminen

Yhteistoimintamenettely on toteutettu lain vastaisesti. Menettelyssä on ensinnäkin edellä kuvatulla tavalla rikottu julkisuuslakia. Neuvotteluasiakirjojen olisi pitänyt tulla julkisiksi, kun kukin neuvottelu on päättynyt ja sen pöytäkirja allekirjoitettu.

Toiseksi yhteistoimintalain 5 §:n 1 momentin mukaan ennen kuin työnantaja ratkaisee yhteistoiminnassa käsiteltävän asian, hänen on neuvoteltava yhteistoiminnan hengessä yksimielisyyden saavuttamiseksi valmisteilla olevan toimenpiteen perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehtoista ainakin niiden työntekijöiden kanssa, joita asia koskee. Kuntayhtymä on toiminut velvollisuutensa vastaisesti toteutetuissa yhteistoimintaneuvotteluissa.

Kuntayhtymä työnantajana ei ole neuvotellut lain edellyttämällä tavalla valmisteilla olleiden toimenpiteiden perusteista tai vaikutuksista. Edellä esitetysti yhteistoimintaneuvottelujen perusteena olevia taloudellisia seikkoja ei ole selvitetty riittävästi eikä niistä siten ole voitu myöskään neuvotella asianmukaisesti. Edellä selvitetysti myöskään toimenpiteiden taloudellisia tai koulutuksen järjestämiseen liittyviä vaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty, eivätkä ne siten ole voineet olla myöskään neuvottelujen kohteena.

Kuntayhtymä työnantajana ei ole myöskään neuvotellut lain edellyttämällä tavalla vaihtoehtoista. Edellä esitetysti esimerkiksi lomautuksia vaihtoehtona ei ole edes harkittu, saati niistä neuvoteltu. Yhteistoimintaneuvotteluissa 7.11.2022 työnantaja on kieltäytynyt tekemästä vaihtoehtolaskelmia ulkoistuksesta (pöytäkirjan kohta 3, s. 2). Yhteistoimintamenettelyssä ei ole selvitetty erilaisia sopeuttamistoimien vaihtoehtoja eikä esimerkiksi sitä, millä tavoin säästöt voisivat jakautua kuntayhtymän sisällä eri tulosalueisiin, toimintayksiköihin ja muihin kohteisiin.

Edellä esitetyillä perusteilla yhteistoimintaneuvottelujen lopputulokseen perustuneet hallituksen päätökset on kumottava ja yhteistoimintaneuvottelut on käytävä uudelleen lain mukaisesti.

10. Päätöksenteossa käytetyn kielen selkeyden vaatimuksen laiminlyönti

Hallintolain 9 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Viranomaisen ilmaisujen on tämän lainkohdan nojalla oltava sekä kielellisesti että sisällöllisesti selkeitä, jotta asianosaiset ja muut kansalaiset voivat ymmärtää päätösten tarkoituksen ja sisällön. Kuntayhtymä on yhteistoimintaneuvottelujen lopputulosta käsitellessään ja hallituksen päätöksenteossa laiminlyönyt hallintolain mukaisen selkeän ja ymmärrettävän kielen käyttämisen vaatimuksen.

Ensinnäkin hallituksen päätösten perusteella jää epäselväksi, millaisista toimenpiteistä päätöksissä on päätetty. Epäselvyyttä liittyy siihen, millaisiin organisaatioihin toimenpiteet kohdistuvat (oppilaitos, tulosalue) ja miten muutoksia käytännössä toteutetaan. Hallituksen kokouksen esityslistassa on todettu ristiriitaisesti päätöksessä 126 §, että ”oppilaitokset” lakkautetaan (s. 9), ja päätöksessä 128 §, että ”tulosalueet” lakkautetaan (s. 16). Käsitteinä ”tulosalueella” kuntayhtymän itse määrittelemänä taloudellisena yksikkönä ja ”oppilaitoksella” lainsäädännössä käytettynä terminä ei tarkoiteta samaa asiaa. Tulosalueen ja oppilaitoksen lakkauttaminen toteutetaan käytännössä eri tavoin ja niillä on erilaiset seuraukset. Toisaalta lakkauttamisen ja uuden perustamisen sijaan eri yhteyksissä on viitattu epämääräisemmin muodostamiseen (126 §) ja yhdistämiseen (130 §). Tämän vuoksi asian käsittelyn ja päätöksenteon osalta jää epäselväksi, millaisia toimenpiteitä tässä yhteydessä käytännössä tarkoitetaan.

Toiseksi hallituksen päätöksen perusteella on epäselvää, onko päätöksiä tehty, milloin niitä on tehty ja minkä sisältöisinä. Hallituksen päätöksen 126 § mukaan oppilaitosten lakkauttamisen ja uuden perustamisen muutokset ovat vasta tulossa, ja ne ”tehdään erillisellä päätöksellä”. Hallituksen päätöksen 128 §:n mukaisesti päätökset lakkauttamisesta ja perustamisesta tehtiin kyseisessä kokouksessa, jossa ”[k]untayhtymän hallitus päättää lakkauttaa Gradia Jyväskylä - ja Gradia Jämsä - tulosalueet 31.7.2023 ja perustaa 1.8.2023 alkaen Gradia ammatillisen -tulosalueen”. Hallituksen päätöksen 130 §:n muotoilun perusteella taas päätökset olisi jo tehty ennen hallituksen kokousta. Päätöksen mukaan ”[y]hteistoimintaneuvotteluiden seurauksena työnantaja on päättänyt yhdistää kaksi erillistä ammatillista oppilaitosta uudeksi Gradia ammatilliseksi oppilaitokseksi, joka toimii yhden rehtorin mallilla”. Oikeusturvan toteutumisen takaamiseksi päätöksentekoprosessin selkeys on olennaista. Jokaisesta päätöksestä on oltava valituskelppoinen, perusteltu ja lain edellytykset täyttävä päätös.

Kolmanneksi hallituksen päätöksen kielen epäselkeys luo epävarmuutta päätöksen sisältöön siltä osin kuin kyse on Jämsän toimipaikan toiminnasta ja asemasta. Kuntayhtymän verkkosivujen uutisten 15.11.2022 ja 24.11.2022 mukaan uuden oppilaitoksen ”kiinteät toimipaikat sijaitsevat Jyväskylässä, Jämsässä ja Liestuoreella”.¹ Hallituksen kokouksen 24.11.2022 esityslistan päätöksen 128 § mukaan oppilaitos-tulosalue ”toimii monitoimipaikkaisesti kolmella eri paikkakunnalla: Jyväskylässä, Jämsässä ja Liestuoreella” (s. 15). Eri yhteyksissä käytetty erilainen terminologia jättää epäselväksi, miten kiinteästi opetusta sitoudutaan toteuttamaan näillä paikkakunnilla.

11. Vaikuttamismahdollisuuksien laiminlyönti

Kuntayhtymän hallituksen on päätöksenteossaan edellä todetusti noudatettava lakia. Lainsäädännössä on asetettu kunnan asukkailla, ammattikoulun opiskelijoille sekä työ- ja elinkeinoelämälle oikeuksia vaikuttaa päätöksentekoon. Hallintolain 41 § ilmentää vaikuttamismahdollisuuksien merkitystä. Sen mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Hallitus on tässä oikaisuvaatimuksessa tarkoitettuja päätöksiä tehdessään laiminlyönyt oikeudet vaikuttaa kuntayhtymän päätöksentekoon.

Vaikuttamismahdollisuuksista säädetään myös kuntalaisia sekä ammattikoululaisia. Kuntalain 22 §:n 1 momentin mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kuntalain 64 §:n 1 momentin nojalla kuntayhtymään sovelletaan, mitä kunnasta säädetään muun muassa kuntalain 22 §:ssä. Ammattikoululain 106 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa opiskelijoille mahdollisuus vaikuttaa koulutuksen järjestäjän tässä laissa tarkoitettuun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä opiskelijoita koskevien ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemiseen. Ammattikoululain 4 §:n mukaan tutkintoja ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä, arvioitaessa ja kehitettäessä sekä osaamistarpeita ennakoitaessa tulee tehdä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa.

Hallituksen kokouksen esityslistan mukaan ”opiskelijakuntien hallitusten edustajia on kuultu kuntayhtymän johtajan yhteistyötapaamisessa 26.10.2022” (s. 15). Kuulemisesta ei ole annettu mitään tarkempaa tietoa, kuten sitä, mitä opiskelijakuntia asiassa on kuultu tai mitä he ovat asiasta lausuneet. Koska kuulemisesta ei ole annettu lausumaa, vaikutusmahdollisuuksien ei voida katsoa toteutuneen laissa edellytetyksi. Oikaisuvaat-

¹ Gradia: Gradian yhteistoimintaneuvottelut päättyivät: 60 henkilöä uhkaa irtisanominen, 15.11.2022, saatavilla osoitteessa (luettu 29.11.2022): <https://www.gradia.fi/gradian-yhteistoimintaneuvottelut-paattyivat-60-henkiloa-uhkaa-irtisanominen>, ja Gradia: Gradian hallitus vahvisti yhteistoimintaneuvottelujen tuloksen, 24.11.2022, saatavilla osoitteessa (luettu 29.11.2022): <https://www.gradia.fi/gradian-hallitus-vahvisti-yhteistoimintaneuvottelujen-tuloksen>.

timuksen esittäjän mukaan vähintään Jämsän Pate ry:n ja Jyväskylän Jamo ry:n opiskelijakuntia on tullut kuulla. Opiskelijakuntien hallituksen edustajien sekä muiden tahojen, joita olisi pitänyt kuulla, lausunnot olisi pitänyt liittää hallituksen kokouksen esityslistaan sekä pöytäkirjaan.

Oppilaitosten lakkauttamisesta päättäessään hallitus ei ole antanut edellä mainituille tahoille lain mukaisia oikeuksia vaikuttaa päätöksentekoon. Kuntayhtymän puutteellisen tiedonjaon johdosta alueella toimivilla yhdistyksillä ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa halutessaan päätöksentekoon.

Myöskään Jyväskylän koulutuskuntayhtymän työelämävaltuuskunnan osalta ei ole hallituksen päätöksenteon perusteeksi osoitettu kuulemista tai lausuntoa. Työelämävaltuuskunta tukee koulutuskuntayhtymän ja sen oppilaitosten perustehtävää toimimalla työ- ja elinkeinoelämän, yrittäjyyden, koulutusyhteistyön sekä koulutuksen ja osaamisen ennakoinnin ja kehittämisen foorumina. Työelämävaltuuskunta on siten taho, jota on olennaista kuulla päätösten kohteena olevan kaltaisista toimenpiteistä. Mikäli kuntayhtymä on oikaisuvaatimuksen esittäjän käsityksen vastaisesti kuullut toimenpiteistä ennen niistä päättämistä työelämävaltuuskuntaa, oikaisuvaatimuksen esittäjä varaa oikeuden täydentää vaatimuksiaan ja niiden perusteita sen jälkeen, kun kuntayhtymä on toimittanut työelämävaltuuskunnan lausunnon kaupungille. Oikaisuvaatimuksen esittäjän tiedossa on ainoastaan työelämävaltuuskunnan 22.11.2022 pidetyn kokouksen muistio, jossa työelämävaltuuskunta osoittaa kielteistä suhtautumista Jämsään kohdistuviin muutoksiin. Muistiosta ei ilmene, että kuntayhtymä olisi pyytänyt työelämävaltuuskunnalta lausuntoa. Kyseistä muistiota ei toimitettu kuntayhtymän hallituksen jäsenille päätöksentekoa varten.

Lisäksi edellä todettu päätöksenteon selvitysten perusteeton salassa pitäminen on käytännössä tarkoittanut sitä, ettei vaikuttamiseen oikeutetuilla tahoilla ole ollut laissa säädettyä oikeutta vaikuttaa kuntayhtymän päätöksentekoon. Kuntayhtymän kuntien ja niiden jäsenten vaikuttamismahdollisuuksia on kavennettu jättämällä julkaisematta neuvottelupöytäkirjat yleisessä tietoverkossa sekä salaamalla perusteettomasti niiden liitteet.

Todettakoon myös, että edellä selvitetysti hallituksen jäseniltä on evätty asianmukaiset vaikutusmahdollisuudet, koska heille on annettu riittämätön aika perehtyä päätöksenteon perusteena oleviin asiakirjoihin. Selvitysten toimittamisen laiminlyönti on tehnyt mahdolltomaksi kuntayhtymän jäsenkunnan ohjaustoiminnan.

Päätöksentekoon vaikuttamisen mahdollisuuksia on rajoitettu myös yhteistoimintaneuvottelun ja hallituksen päätöksenteon aikatauluttamisella. Edellä selvitetysti näiden väliin on jätetty niin vähän aikaa, ettei yhteistoimintaneuvottelujen pöytäkirjoja ja niiden

liitteitä ole ehditty toimittaa asianmukaisesti ajoissa hallituksen päätöksenteon perustaksi. Pöytäkirjojen liitteet on ehditty toimittaa vasta hallituksen päätösten jälkeen.

Koska lakia ei näin ollen ole noudatettu, päätökset on kumottava.

12. Toimivallan ylitys

Kuntayhtymän hallintosäännössä määritellään kuntayhtymän toimielinten toimivallat. Hallituksella ei ole valtuuksia päättää asioista, jotka eivät hallintosäännön tai valtuuston toimivallan jaon mukaisesti kuulu sen toimivaltaan.

Hallintosäännön 15 §:n mukaan oppilaitosten tulosaluejohtajat päättävät koulutuksen ja tutkintojen tarjonnasta ja sen kohdentumisesta järjestämisluvan rajoissa. Hallintosäännössä toimivaltaa päättää kuntayhtymän oppilaitoksen perustamisesta tai lakkauttamisesta ei ole annettu hallitukselle. Hallintosäännön 13 §:ssä annetaan hallitukselle toimivalta päättää kuntayhtymän tulosalueista, ei oppilaitoksista. Toimivalta kuuluu valtuustolle, joka ei ole sitä edelleen hallitukselle jakanut. Hallituksen päätöksen 128 § mukaan Gradia Jyväskylän ja Gradia Jämsän tulosalueet lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan uusi Gradia Ammatillinen -tulosalue. Päätöksessä kuvattu toiminta tarkoittaa hallintopäätöksinä sekä tosiasiallisesti joko molempien oppilaitosten lakkauttamista ja uuden perustamista tai toisen oppilaitoksen lakkauttamista ja toimintojen siirtämistä toimintaansa jatkavaan. Kahdesta oppilaitoksesta luopuminen tarkoittaa molempien oppilaitosten lakkauttamista ja uuden perustamista. Hallituksen päätöksessä 128 § viitataan ristiriitaisesti ja virheellisesti yhtäältä oppilaitoksen lakkauttamiseen ja toisaalta tulosalueiden lakkauttamiseen, vaikka asiallisesti päätöksessä on tarkoitettu oppilaitoksen tai oppilaitosten lakkauttamista, joka taas ei kuulu hallituksen toimivaltaan (esityslista, s. 16).

Sen lisäksi, että oppilaitosten lakkauttaminen ei kuulu hallituksen toimivaltaan, sitä ei ollut listattu asiaksi hallituksen kokouksen kutsussa. Kuntayhtymän hallituksen esityksellä ei käsitelty oppilaitosten lakkauttamista tai uuden perustamista taikka lakkautettavan oppilaitoksen toimintojen siirtämistä toimintaansa jatkavaan oppilaitokseen. Kuntayhtymän hallintosäännön 138 §:n mukaan toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa. Kyseisessä hallituksen kokouksessa ei tehty tällaista ehdotusta tai enemmistöpäätöstä, joten asiaa ei olisi saatu ottaa käsiteltäväksi eikä asiassa olisi saatu tehdä päätöstä. Oppilaitoksen lakkauttaminen ja perustaminen vaatii oman päätöksentekomenettelynsä ja muutoksenhakukelpoisen hallintopäätöksen, jossa on mukana riittävä selvitys asian oikeudellisista ja tosiasiallisista perusteista.

Koska edellä selvitetysti oppilaitosten lakkauttamisesta ei ole voitu päättää hallituksen kokouksessa 24.11.2022, myöskään rehtorin viran lakkauttamisesta tai uuden oppilaitoksen apulaisrehtorin virkojen perustamisesta ei ole voitu päättää.

Kuntayhtymän hallintosäännössä on ehtoja toimivaltuuksista irtisanomistilanteissa. Hallintosäännön 51 §:n mukaan palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää kuntayhtymän henkilöstöpalveluita konsultoituaan 40 §:n mukainen palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä. Hallintosäännön 40 §:n mukaan tulosaluejohtajat, talous- ja hallintojohtaja ja kehittämisjohtaja ottavat palvelukseen omalle tulosalueelleen toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen tai yli 12 kk määräaikaiseen palvelussuhteeseen palkattavan henkilöstön, jotka eivät ole tulosaluejohtajan suoria alaisia. Kuntayhtymässä tehtävien irtisanomisten päätöksissä on noudatettava hallintosääntöä. Hallituksen päätökset tarkoittavat käytännössä irtisanomisia, eikä hallituksella ei ole toimivaltaa päättää tällaisissa palvelussuhteissa olevien henkilöiden irtisanomisista.

Edelleen kuntayhtymän hallitus on ylittänyt toimivaltansa toimimalla vastoin kuntayhtymän valtuuston hyväksymää järjestämissopimusta. Kuntayhtymässä ylintä päätäntävaltaa käyttää valtuusto, jonka päätöksiä ja linjauksia muiden toimielinten, kuten hallituksen, on noudatettava. Valtuusto on hyväksymällä järjestämissopimuksen linjannut, että kuntayhtymässä on toimittava sen mukaisesti. Valtuusto ei ole tehnyt minkäänlaista päätöstä, jonka perusteella hallituksella olisi oikeus poiketa järjestämissopimuksessa sovitusta ja valtuuston linjauksesta. Koska edellä selvitetysti hallituksen päätökset ovat järjestämissopimuksen vastaisia, hallitus on ylittänyt toimivaltansa.

Oppilaitoksen lakkauttamisesta ja perustamisesta sekä irtisanomisista päätettäessä tulee noudattaa hallintosäännön määräyksiä toimivallasta. Koska näin ei ollut tehty, päätökset on kumottava.

Helsingissä 13.12.2022

Jämsän kaupunginhallituksen puolesta

Hanna-Mari Harju
asianajaja

Suomen Hankintajuristit Asianajotoimisto Oy

Liitteet

Liite 1: Jämsän matkailun johtoryhmän lausunto 17.11.2022

Liite 2: Jämsän nuorisovaltuuston lausunto 23.11.2022

Liite 3: Jämsän elinvoimaneuvottelukunnan lausunto 10.11.2022

Liite 4: Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan muutos 1.1.2023 alkaen, opetus- ja kulttuuriministeriön päätös 18.10.2022, VN/18530/2022, VN/18530/2022-OKM-7.